

¿Será son pit un infern,
 será son cor un volcá,
 quan no 's procura tapá
 tenint tan aprop l' hivern.

Copia fot. de A. Esplugas.

De dijous á dijous

TEATRO LIRICH CATALA

Qu' es lo que va passarte, Pierrot, la setmana passada, que vas callarte com un difunt? —!Ay, Tomasa, una indigestió de llapis roig, va causarme tal estrago, que va deixarme sense moviment aquesta llengua pecadora! Jo 'm pensava esser lo Pierrot mes prudent, de tots quants escriuhen en aquest mon de pocas *garantías*, y 'm vaig convence de que mos escrits son tan pecaminosos com los del Pierrot de menos vergonya.

— ¡Ja t' ho deya jo, qu' alguna setmana te conquistarias una mordassa!

—Entono arrepentit lo *mea culpa* y prometo pendre un revulsiu enérgich, á fi de desembrassar lo lo meu estómach d' assumptos pecaminosos; y per que vegis la veritat de mon arrepentiment, vaig á parlarte d' un assumpto tan ignocent, com es la creació d' un teatro lírich catalá, creació que, á pesar dels bons desitjos de molts escriptors y músichs d' aqueta terra, no ha eixit encare del formidable munt de projectes, formulats per la especie humana.

—Pero ¿no deyan que havia sortit un Messías de la música catalana, un tal Morera, gran fumador de pipa, que ja ho tenia tot llest y arreglat, pera deixar ferit de mort al insuls *género chico*, en mal hora arribat de Madrid?

—Aixis se deya, y fins s' havia obert concurs y designat un jurat competent pera donar son fallo imparcial sobre las obras que 's presentessin; pero ab tot y haver ja transcorregut un any ó poch menos desde la convocatoria, no hem vist representar cap obra lírica catalana ni 'ns hem enterat tan sols de que 'l referit Jurat hagi emés son fallo.

— ¡Potser aquet jurat ha tingut altrás feynas de mes importancia, perque es de suposar que devant de tan laudable projecte, com lo de regenerar l' art lírich catalá, los escriptors y 'ls músichs no s' haurán quedat creuhats de brassos?

—Jo tinch entés, que ni 'l Jurat ha tingut feynas tan precisas que 'l privessin de judicar las obras que poguessin presentárseli, ni 'ls autors han deixat de respondre á la crida que va férsels. Lo que hi ha aquí, Tomasa, es que, á pesar d' haverse parlat de molts capitalistas, qu' entregarian gustosos un bon pico, pera tirar endevant lo projecte. quan s' ha tractar d' afluixar la bossa tots los capitalistas han sigut tan terriblement sorts com lleugers de camas per fugir del compromís. Aixó es una suposició; pero com que desde que circula la moneda, sos acaparadors no la deixan sense cobrarne crescuts rédits, y l' art, desgraciadament, pocas voltas produheix

beneficis dignes de tenirse en compte, casi m' atreveixo á assegurar qu' ha sigut per falta de dot que no ha pogut *casarse* aqueixa idea regeneradora.

— Jo crech que t' equivocas: lo probable es que 'ls esmentats capitalistas haurán estat molt enfeynats ab aixó del *concert económic*, y no haurán pogut donar una empenta decissiva al projecte; pero ja veurás com ara, que ja están desenganyats d' en Silvela, pera distreures de la decepció suterta 's desferán d' uns quants centenars de duros, tenint en compte que no hi ha res qu' ennobleixi tant com donar la ma als artistas.

Los pobles que protegeixan l' art, son pobles d' afalagador pervindre.

— ¡Com t' equivocas, pobreta Tomasa! ¿Ignoras qu' es aquesta una época de pur materialisme, sotmesa al tant per cent? Si 'ls pobles d' artistas, anessin á la vanguardia del Progrés, tal volta Espanya 's trobaria en primer terme, perque aquí hi ha un artista en cada casa; pero ¡ay filla! á un artista se 'l compara sols al russinyol, que refila en l' arbreda; sos cants son molt bels; mes de cap utilitat. Los pobles fi de sigle, volen sols moltas minas d' or, molt comers, molta industria, molta agricultura, y molts barcos y canons per arrebatat las riquesas dels débils. Acostumats als sorolls atronadors é inharmónichs de sas grans ciutats, troban ingrát lo melodiós cant del russinyol.

— ¡Aqueix quadro es terrible y de tons foscos, com pintat per tu, qu' alternas tas alegrías ab vómits de bilis! Si 'l cos viu de riquesas materials, l' esperit gosa ab las riquesas del ingeni que 'l deslligan del baf de la materia. ¿Quin inconvenient hi ha en escoltar lo cant del russinyol, després d' haverse menjat un bistech de tersa y mitja?

— ¡Cap, estimada Tomasa! Pero així com lo bistech es costum pagar lo, ningú s' avé á pagar las cantadas russinyolescas. Los russinyols—llegeix artistas—han de cantar *gratis et amore*.

— ¿Què t' sembla, donchs, qu' han de fer aquets artistas catalans, si volen realisar son projecte, al objecte de desterrar aquets cants de Castella, renyits ab las nostres costums y ab los quals nos aixordan desde la portera á la fregona més estúpida?

—Mira, noya, si aquets artistas desitjan que l' éxit coroni son projecte, deixant, per infructuosa, la *captura* de capitalistas, han de cridar á sos companys d' art, pera formar una gran Associació literaria y musical catalana, perque la unió fa la forsa y moltas gotas, un ciri. Se fixa una cantitat mensual, que deurá satisfer cada associat, y així 's forma un fondo

Quan dit fondo siga suficient per donar algunas representacions d'obras inéditas dels associats, nomenbran aquets un jurat compost d'individuos de l'Associació, encarregat d'acceptar ó refusar las obras, que se li entregarán sense portar lo nom de sos respectius autors, á fi de garantir la mes entera imparcialitat; y un cop escullidas aquellas, per sorteig, se determina l'ordre d'estreno. Aquesta es la idea general d'unas bases d'associació, que t' exposo sent potser molt descabellada, porque m'has demanat lo meu parer, y sense que 'm proposi donar llistons á qui no las solicita.

—Bueno; donant per acceptat qu' així queda salvada la part pecuniaria ¿ahont s' trobarían los cantants pera executar las obras escullidas?

—¿Ahont se trobaren la Paca So'er, en Fontova, en Goula, en Soler, en Fuentes, etc., pera formar una companyia de declamació catalana? Quan los artistes veyessin assegurada sa carrera en lo Teatro líric catalá, no fora difícil organitzar una acceptable companyia. Y després de tot, las cosas, si no 's proban, no se sab quin gust tenen. ¡Qui no s' arrisca no 'n pisca!

PIERROT DE LA TOMASA.

BONA PUNTERIA

APENAS del tot curat
vaig sortir per la ciutat
deixant ma pobreta cambra
y per un amich pregat
'ns ficarem dins l' Alhambra.

Deu del cel, may ho hagués fet;
si no haguéssim tingut set
aquesta seria l' hora
que viuria satisfet
ignorant qu' ets... cassadora.

Sabia per ta germana
que fas la farina blana
y ho vaig pendre no se com;
mes 'l veure qu' ets... Diana
m' ha pesat igual que plom.

Tu tiradora .. Una noya
qu' era talment una joya,
encant de propis y estranys,
tu servintne de miroya
contant apenas se' zé anys...

En fi: tos pares sabrán
tot aixó porque ho farán,
á mi ¡es ne! m' importa un pito;
peró, ab franquesa, sospito
que 't fas poch favor... tirant.

Vaig admirá ta maestría
ton bon pols, ta punteria,
tas rellevants qualitats;
confesso que no 't sabia
tan preciosas facultats.

'T dich que 't cau molt bé aquella
llampania brusa vermella
y la faldilla de do';
avants jo 't deya ma estrella
ara es poch si 't dich un sol.

¿Vols ma opinió terminant?
te la daré ab pesar gran
puig per tu he viscut penantne;
tu ja has comensat tirantne
y al últim se 't tirarán ..
ab un fástich, del devant.

RAPEVI

EPIGRAMAS

Voldria que algú 'm digués,
puig jo may ho he sapigut,
quan un home pateix més,
ab dinés sense salut,
ó ab salut sense dinés.

CARLOS ALTADILL

Un frare de Sant Francés
li preguntá á un estudiant:
—¿Sabrás, fill meu, l' hora que es?
y 'l gandul... ¡véjen vostés!
diu:—Si, pare... y passá avant.

JOSEPH BERNAT BALDOVI

Per sortir dels seus apuros
la senyora Encarnació,
volgué vendre un llit molt bo
que li costava vint duros.
Y tan bé ab las sévas tretas
va saberse manejar
que al demunt hi va guanyar,
mes de vint y cinch pessetas.

SEGIMON TRAMONTANA

Sempre cus la Marieta,
mes hi ha un cusí que á n' allí,
sol passarhi l' estoneta,
y ella esclama satisfeta:
—¡Quin gust me dona 'l *cust!*

F. RAHOLA

Un tenor bastant dolent
deya: De veu no 'n tinch molta,
pero canto ab sentiment.
—Es cert, -li digué en Climent,—
ab sentiment del que ascolta.

BONAVENTURA GATELL

—En tot se fica l' Agneta.
—Y va deixada, horrorosa.
—Aixó es estrany: no va neta
y tothom diu qu' es curiosa.

PAU BUNYEGAS

A cert geperut un dia
diuhen que li van robar
la levita que tenia
dalt d' un terrat á secar.

Y quan en lo següent dia
lo geperut ho sabé,
exclamá ab gran alegría:
— Vullga Deu que 't vinga bé.

PAU PALLÚS

ELLAS

- Demá esmorzo ab en Rosendo,
després, dino ab lo marqués
y á la nit sopo ab l' Arturo
¡qu' en son de babaus tots tres.

- Encar que 'm perdo de vista,
ab gust donaré 'l meu cor
al primer catalanista
que 'm declari son amor.

- No siguin tan indiscrets
y desvihin la mirada. .
perque jo soch una noya
molt honesta y recatada.

FF

POBRE GHIGA LA QUE TIENE QUE SERVIR

—¿Qué fá?

— ¡Un petonet, Roseta!

—Vosté s' exalta per graus.

¡No 'l vull, senyor!

—Ja está fet.

Si no 'l vols, tórnal... y en paus.

—No hi torni més al meu quarto
ó sinó 'm buscaré uns altres amos!

—Pero, Roseta.... si venia á dirte
que demá, per esmorzar, me fessis
un parell d'ous ferrats...

—¡Senyora, senyora; corri que 'l seu
marit m' abraça!

—¡Calla, Roseta! ¿No veus que 't vull
pendre la mida per ferre un vestit de seda.

K. Bernal

JO Y LA CENSURA

Sobre si 'ls gremis segueixen
resistent ó si s' han dat,
corra frissosa la ploma
deixant sobre 'l paper blanch
ideas que son petardos,
calificatius mortals,
paraulas qu' alsan bambolla
y reflexions que san sanch.

Ja está llesta la poesia
rodona, forta, vibrant
qu' ab espatechs de xurriaca
y ab agudés de punyal
punxa, fereix y fustiga
als apocats y als farsants.

Ja vé 'l «noy» de LA TOMASA
la cartera sota 'l bras
—Te «noy» li dich—aquets versos
dús-los á cal General
y que perdonin la... punxa
en mérits de la vritat!...

Torna 'l «noy» à mitxa tarde
—¿Portas la proba?

—Aquí está

Y en efecte... la poesia
ve tota de dalt á baix
feta un pá... de cops de llápis
—¿Y donchs xicot... cóm ha estat?
—Ja ho pot veure!

—¿Ni una ratlla?

—¡Ni una coma!

—¡Per Sant Paul

¿Que tractaré, que no hi tinguin
los censors, res que tatxar?
—¿Vol sapiguer lo que diuhen?...
Donchs... ¡que parli del Transvaal!

Aquest article es de punta...
¡Quina guassa s' hi farà!
Lo qu' es al pobre Silvela
li dará molt que gratar...
Es afilet com un sabre
y en ell, tot jugant, jugant,
queda 'l dictador de pega
fet un pingo arrossinat...

Lo qu' es al pobre Narváez
de camama, li courá...
Si acás arriba á llegirlo
ó 'm fusella punta en blanch
ó be deixa la cartera
y may més aixeca 'l cap.

La embestida es formidab'e
¡aixó es escriure ab las mans!
¡Pobre daga florentina,
ab escrits aixis no hi vals!
—Vinch a buscar las cuartillas
per LA TOMASA

—¡«Noy» gran!

Vés y porta aquesta prosa...

Torna 'l noy al cap d' un quart

—Aquí li torno l' article.

A casa del General

m' han dit qu' aixó tampoch passa
Ja ho veu tot está ratllat!...

—Y donchs, aquesta setmana
qu' haig d' escriure jo?... ¿Tu ho sabs?

—No mes se qu' á la censura
diu que parli... del Transvaal!

Pro del Transvaal ¿qu' haig de dirne
si ni menos sé ahont es à?
Y després ¿que 'ns interessa
à mi y à molts, del Transvaal,
si á Espanya passen mes cosas
y son mes interessants?

Deu meu ¿que faré? 'l temps vola
m' esperan l' original
y no vull que LA TOMASA
surti ab lo meu lloch en blanch

Ah, ja sé... faré un *pot-pourri*
agredols, tot barrejat.

Tinch assumptos. Un jesuita
estétich, que van trobar
prenent midas als deixeples...
una *raspa* interessant
qu' ha fugit ab un sargento...
Un de 'ls gremis agafat
(lo meu sastre) y ho deploro
(per mes que li dech vuyt naps)
La sogra, qu' es molt *morosa*
tractantse del meu dinar. .

Y aixís en aquesta forma
guarneixo un *pisto* acabat,
un *cent peus* en vers y prosa,
un *olla* de cols y naps,
—Te «noy» li dich al meu *lássaro*,
vés: en á cal General
y, fillet, si aixó no passa,
¡ja no se que passarà!

Torna 'l «noy» á la mitxa hora

—Miris, diu, tot es tatxat.

—¿Ni 'l jesuita?

—Res de clero

—¿Ni la raspa?

—Tampoch va

¡com que parla d' un sargento...
deprimeix als militars!

—¿Y 'l sastre?

—Ni un mot dels presos

—¿Y la sogra?

—Menys encar,

puig segons diu es *morosa*
y 'l *morosisme* es privat.

—Donchs, fes lo favor de dirme
quin assumpto puch tractar.

—Segons ells ja no hi ha assumptos
¡parli, si vol, del Transvaal!

¿Del Transvaal? Donchs si parlemne,
 Priemne per expressar
 la simpatia qu' inspira
 un poble tan digne y brau,
 que defensa sa existencia
 com Davit contra Goliath,
 ¡com Gatalunya algùn dia
 quan so'a 's va defensar,
 contra Espanya y Fransa juntas
 y escrigué ab ratllas de sanch
 la mes hermosa epopeya
 de patria y de llibertat!

Y á reng'ò seguit li planto
 algúns conceptes *frappants*,
 sent notar la diferencia
 d' aquells braus antepassats,
 als cataláns d' avuy dia
 tan *mansos* y... comerciants.

Va 'l xico! á la censura
 y al tornarne quedo blau...
 ¿Que dius? ¿qu' aixó tampoch passa?
 —¡Ja no passa ni 'l Transvaal!

M. RIU ECH

“.....! .....?”

¿De qué parlarém per' que no 'ns *tatxin*?

¿Del Sol?

Jo me 'n guardaré prou: no fós cas 's penséssin que 'm
 refereixo á n' aquell que fá tanta *sombra*.

¿De la Lluna?

No 'n perilla pas:

¿De las estrellas?

Massa que 'ns las fá veure al miij del dia aquell
 llàpis de color roig que té tanta punta.

A més podria resultar que alguna estrella portés
 quá...

¿De qué tractarém, donchs, ab tot desembrás, si d'
 aquí la terra no se 'n pot parlar ni de per riure?

Lo que toca del Cel, com que ja han fet anárnoshi
 ab cos y ánima, fá pena de parlarne.

¿Sabéu qué farém, amichs lector?

Retallarém algùn trós d' article d' algùn periódich
 foraster que fassi menció y comenti lo que aquí està
 passant á ciencia y paciencia de... no cal dirho y...

Empró, tampoch pot ser; que no passaria: de lo que
 passa aquí, no passa rés... ni á cops d' estisora.

Hém d' aná ab peus de plom; hém de pesar molt...
 lo que vagi á la impremta.

Se m' acut una idea: tornarém á la cansó enfadosa

de la tan triada y remenada qüestió del *Trasbals* (com
 ne diu la raspa) y li donarém un giro simbó ich...

Es dir, també es relliscós l' assumpto; perque 'l
 parlar d' *inglesos* en aquet país ahont n' hi há més que
 á Inglaterra d' ensá que no guanyem prou pera man-
 tenir á quatre *pi...*, *piolis* que tenen la culpa de tot; y 'l
 parlar de *boers* ó pagesos en aquesta terra ahont no
 més arreplegan bonas cullilas 'ls que saben fè 'l *pagés*
 en lo fértil camp de la Política y, á causa d' aixó, to-
 thom ja s' es tornat *segador...*, podria portar conse-
 qüencias *censurables*.

¿Qui sab si 'ns ocupéssim del moviment teatral d'
 Espanya?...

Per més que també trovo que l' assumpto es molt
 delicat... Podrian traslluirhi nostres *censors* una alusió
 á la eterna comedia (de costums) que s' està represen-
 tant á cada acte dalt de l' escenari *restaurat* de la nació,
 la qual conta ab tants autors eminents en lo de desen-
 rotllar arguments de forsa... bruta, y ab tants actors
 trisment célebres en lo de desempenyar qualsevol paper
 de personaje apropiat á la *situació* que siga, mentres
Don Pressupost-qu' es l' empresari-'ls tregui 'l ventre
 de pena.

Es qu' es un cas com un cabás aixó de no poguer un
 hom sortir del compromís contret ab lo periódich, no
 per falta d' assumptos, sino per la pó de cometre algùn
lapsus...

Naturalment; gat escarmentat...

¿Y si comentéssim 'l negoci filatélích que 's fá ab lo
 Catalanisme, convertit avuy en mercantilisme pur per
 part dels que aprofitan totas las ocasions pera comer-
 ciar fins ab las ideas més nobles y santas?... Sino que
 ¡ja ho veig! 'ns embrancaríam defensant la *nostra causa*
 qu' es pecat mortal are més que may hasta 'l somiarla
 tan sols, y 'ns farían la creu roja ab llàpis de la ma-
 teixa manera ó 'ns sellarían la boca ab paper sellat.

Del misteriós viatge del Fivaller interí, de Sa Majes-
 tat Carlos V, de la enfermetat d' en Vilaseca, de la fi-
 nesa dels del pati de la Gardunya, de 'n Vidal, d' en
 Ribas, de *Roberto il Diavolo*, d' aquell que canta com
 un *rusiñol* y d' altres *pájaros* qu' estavan engabiats y
 ja han tornat als séus nius..., no 'ns exposém á parlarne
 perque no succehis que entenguéssin la A per la B.

Ab tota franquesa; no 'm veig ab *ánimos* de fer l'
article...

Lo més prudent, mentres duri aquest *estat*.. de cosas,
 es no parlar de rés. ¿No 'is sembla?

Es l' única manera de evitar cap mes disgust al Di-
 rector-proprietari de «La Tomasa» que á última hora 's
 trovaria á las capsas; es dir, sense *original*, tenintne de
 sobras, lo qual no deixaria de ser molt original.

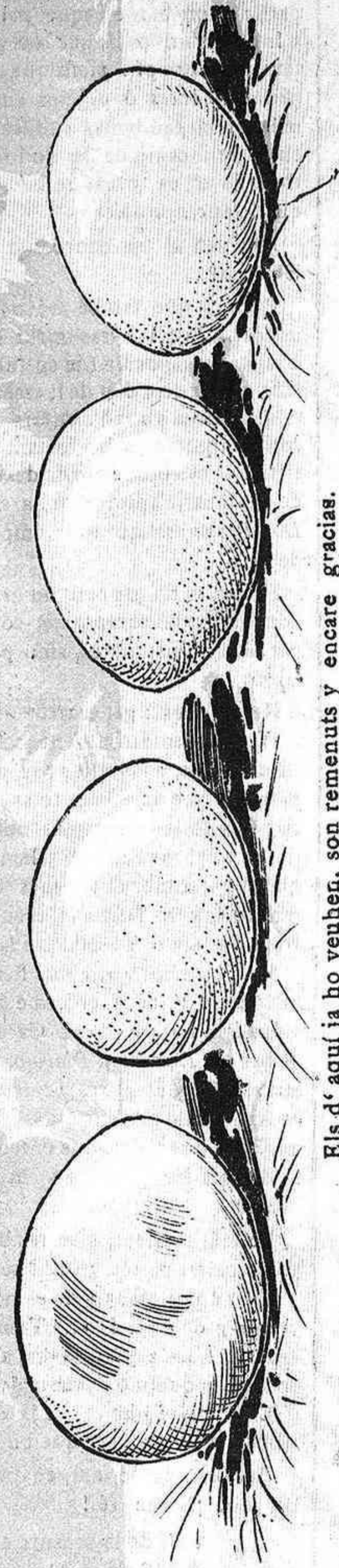
En fi, deixémho corre: ja desbotarém un dia ó altre
 hi han més setmanas que butifarras.

Quedém, per lo tant, en que no hi fá rés que no hagi
 dit rés... ¡No per rés!

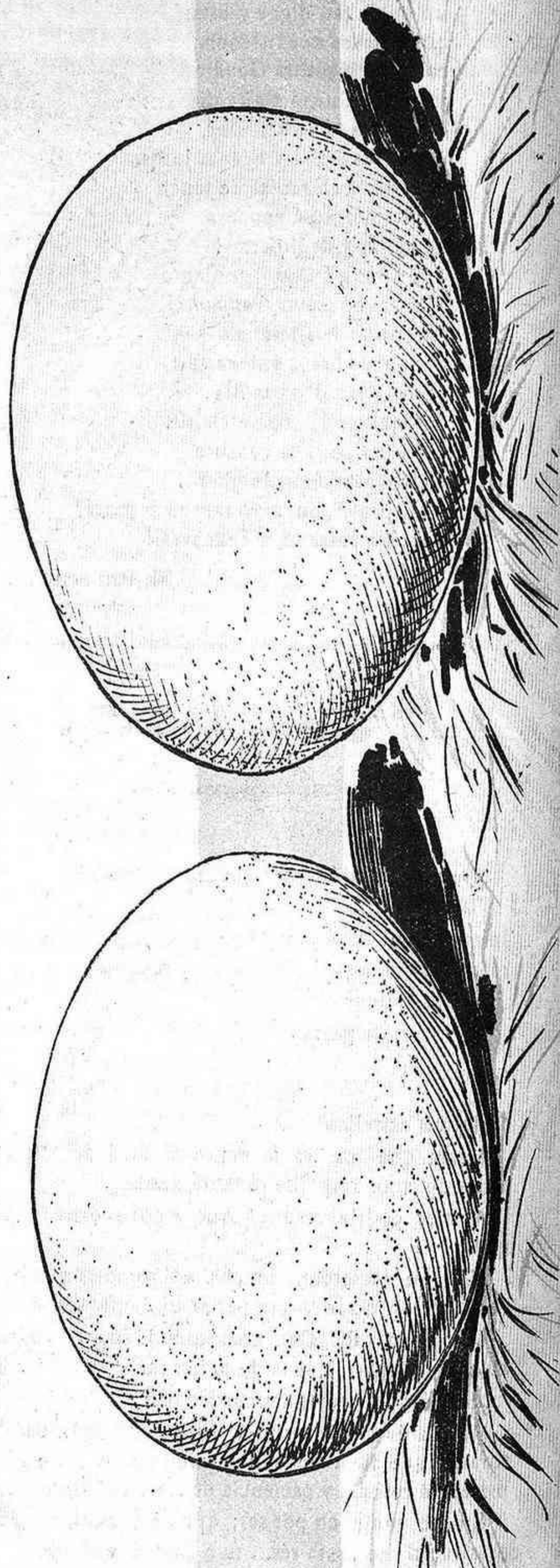
Aixís de la censura avuy 'm venjo.

Si 'l llàpis roig 'm tatxa rés... ¡¡'m penjo!!

PEPET DEL CARRIL.

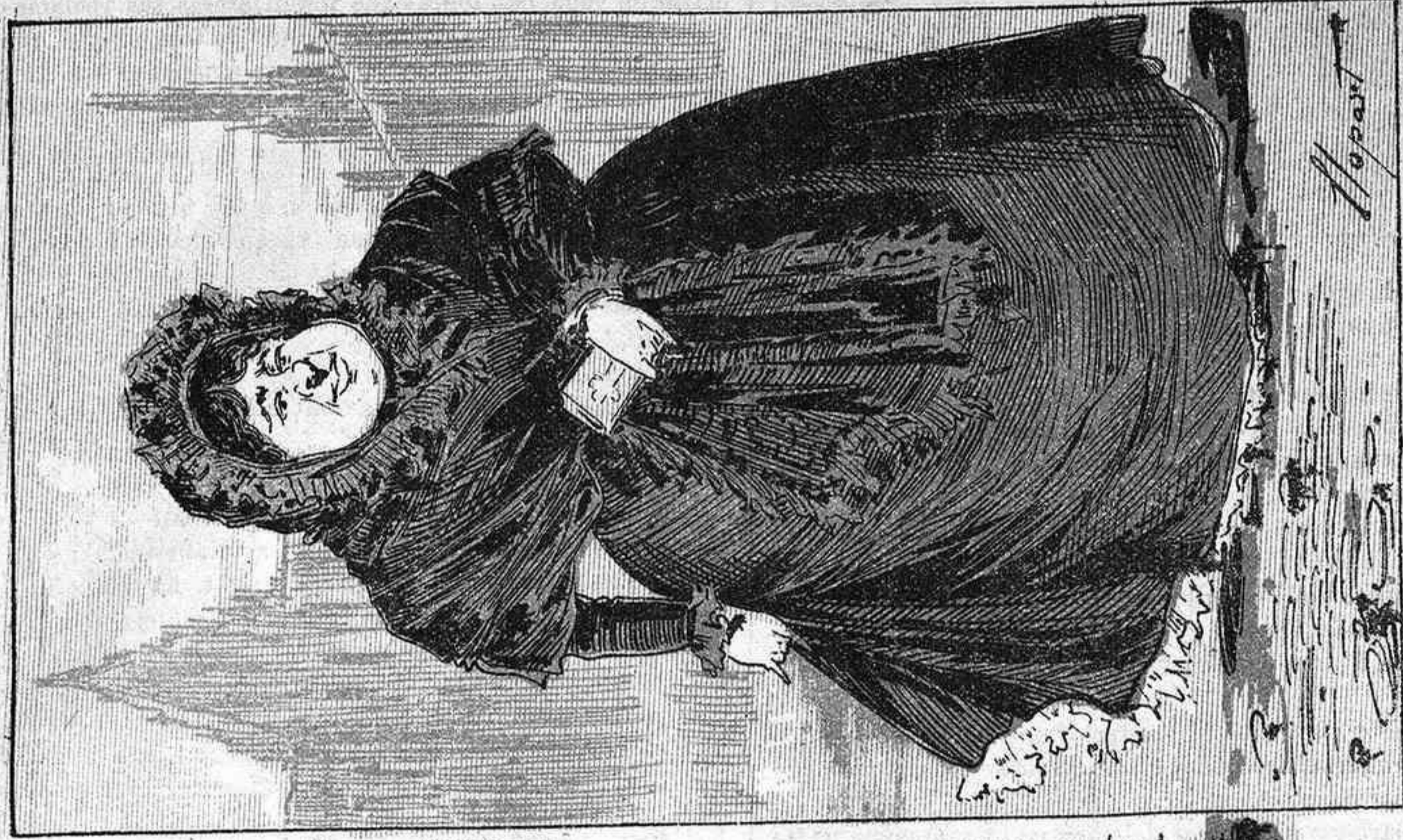
Els d'aquí ja ho veuhen, son remenuts y encare gracias.
Es temporada de pochos ous y moltas gallinas.

En cambi, en algunas regions africanas, el desarrollo
dels ous es insuperable. M' escriu una gallinayre del
Transwaal, qu'allí 'ls tenen molt grossos!...

«No es nega: un
«Sols hem perdut
Total—100.000
Filipinas y
Porto-R.
Cuba: La
«A vuyt rais dotzena? ¿Y are, Pau?... Preu per preu, deixo aquets y
«In quedare ab 'ls ous del adrogner que 'ls té més macos!

«¡Vaija! á mi que 'm diguin lo que vul-
guin: de uns quants anys en aquesta part, fins
els ous han perdut la fortalesa!

Traduhim de *La Almudaina* de Palma, del dia 23:

«Lo senyor Governador Civil d' aquesta provincia té citats pera avuy al mitj dia en son despaig als mes caracterisats contrabandistas d' aquesta ciutat, á fi de obtenir per medi de persuasions enérgicas que terminin los seus viatjes á Argelia mentres dur la invasió de la peste bubónica en aquell territori.

Ademés ha disposat que las personas tingudas com sospitosas d' exercir lo contrabando, se presentin cada tres dias al quefe de la Guardia Civil de la població en que resideixen habitualment, y que tan prompte com desapareixi algun d' aquells se l' avisi pe 'l medi mes rápit possible.»

Després d' haver llegit l' anterior noticia ¡m' en rich jo del nostre *germá Sanz Escorpi* ab tots los seus bandos ab vistas al anarquisme!

Lo nostre *germá*, á pesar del carinyo que 'ns porta va estovarnos la esquena á garrotadas; pero 'l governador de las Balears, anomenantse solament *germá* dels fills de son pare, tracta als contrabandistas barret en má.

Un altre que no fos ell, los posaria á la sombra; ell no: los persuadeix sols de la conveniencia de que mentres hi hagi la peste llevantina á Argelia, s' abstingan d' anarh; després ja podrán dedicarse al contrabando sense inconvenient de cap mena.

Un governador, com lo de las Balears, val mes or que pesa.

L' home mes vell del mon es americá y 's diu Noah Raby y viu en l' hospici de Stitton (Estats Units).

Compta cent vintisset anys.

No tasta begudas alcohólicas, pero á pesar d' assegurar moltas eminencias que 'l tabaco perjudica l' organisme, sempre ha fumat mes qu' una xamaneya.

No obstant, hi ha que tenir present una cosa, y es, que en lo seu país no hi ha regeneradors.

Si n' hi hagués ja faria temps qu' estaria al *camp de la quietut*.

Perque 'ls regeneradors son uns parássits, que causan mes estragos que la nicotina.

Se diu que á l' últim tindrem ensaig de concert.

S' assegura també que 'l director encarregará als músichs que desafinin tant com sápigán, al objecte de que quan arrivi 'l dia de la funció ningú vulgui assistirhi.

Sembla que la intenció del esmentat director no es altra que la de fer passar un mal rato al empresari Sr. País.

Copiém d' un diari de la localitat:

«Lo que la nació espanyola ha perdut, es lo següent:

Cuba: 118,833 Kilómetros, ab habitants 1.631.690.

Puerto-Rico: 9,315 Kilómetros, ab 798,570 habitants.

Filipinas: 296,182 Kilómetros, ab 7,832,719 habitants.

Total.—422.330 kilómetros, ab habitants 10.262,979.»

¿Sols hem perdut aixó?

«No es nada: un hombre muerto;—puede el baile continuar.»

Los empleats dels tranvias de Madrit, que s' havian declarat en vaga, han lograt que fossin atésas sas reclamacions per la Empresa. gracias á la unió de tots ells y á que —y aquí estava 'l caball de batalla—va amenassarse á dita Empresa ab encarregarse de la explotació de las lineas l' Ajuntament.

Sembla que l' aménassa fou com posar oli ab un llum.

Ignorém si podria amenassarse en igual forma á la Empresa de Barcelona, encare que creyém que si; pero com qu' aquí 's reparteixen los *pases* á mans plenas, sols hi ha amenassas pe 'ls que 's proposan anar en contra de la companyia.

¡Estómachs ngrahits!

Dihem mal: Anant gratuïtament als cotxes del Inglés, son camas agrahidas.

¡Que no diguin que 'ns queixém per vici!

L' actriu Madame Réjane qu' ha treballat aquets últims dias al Teatro Principal d' aquesta ciutat, ha donat una funció menos de las que devia donar en la moteixa, per haver retardat un dia la seva arribada.

En cambi no ha fet falta á Madrit, 'l dia senyalat, qu' era 'l de ahir, á pesar de que res li hauria costat estar un dia mes á Barcelona retardant per vintiquatre horas s' anada á la Cort. ab lo que no s' hauria causat perjudici al empresari del Principal.

Creyéim que 'l Sr. Salvat, al menos per aquesta vegada, si hagués tingut un bon llapis roig hauria suprimit la vila del os, del mapa d' Espanya.

Nos enterarem ab viva satisfacció de la noticia d' haver sigut posat en llibertat lo nostre estimat amich, lo distingit poeta, Sr. Serra Constansó (Jeph de Jespus).

Creyéim que 'l nostre amich, s' haurá convensut de qu' es menos exposat escriure ratllas curtas, que remetre telegramas, per curts que sigan.

Se diu que 'ls membres de certa Academia han acordat elegir áun tal senyor Vives-molt senyor nostre-per la vacant que va deixarhi 'l Sr. Castelar.

Lo Sr. Vives, quin nom s' ha sentit per primera vegada en los centres literaris espanyols, sembla qu' es molt conegut á l' extranger... y á casa seva.

Y aixó es lo que basta per ser bon académich.

Sobre tot per ser académich de la llengua espanyola.

Perque 'l bussilis está en cobrar dietas y saber escriure qualsevol llengua, menos la de Cervantes.

Lo Sr. Vilaverda va apostar l' altre dia un caixó de cigarrs á que avants del ler. de Janer quedarian aprobats sos famosos presupostos.

Estém convensuts de que guanyará 'l caixó de puros.

Y de que se 'ls fumará.

Y de que mentres fumi nosaltres escupirém.

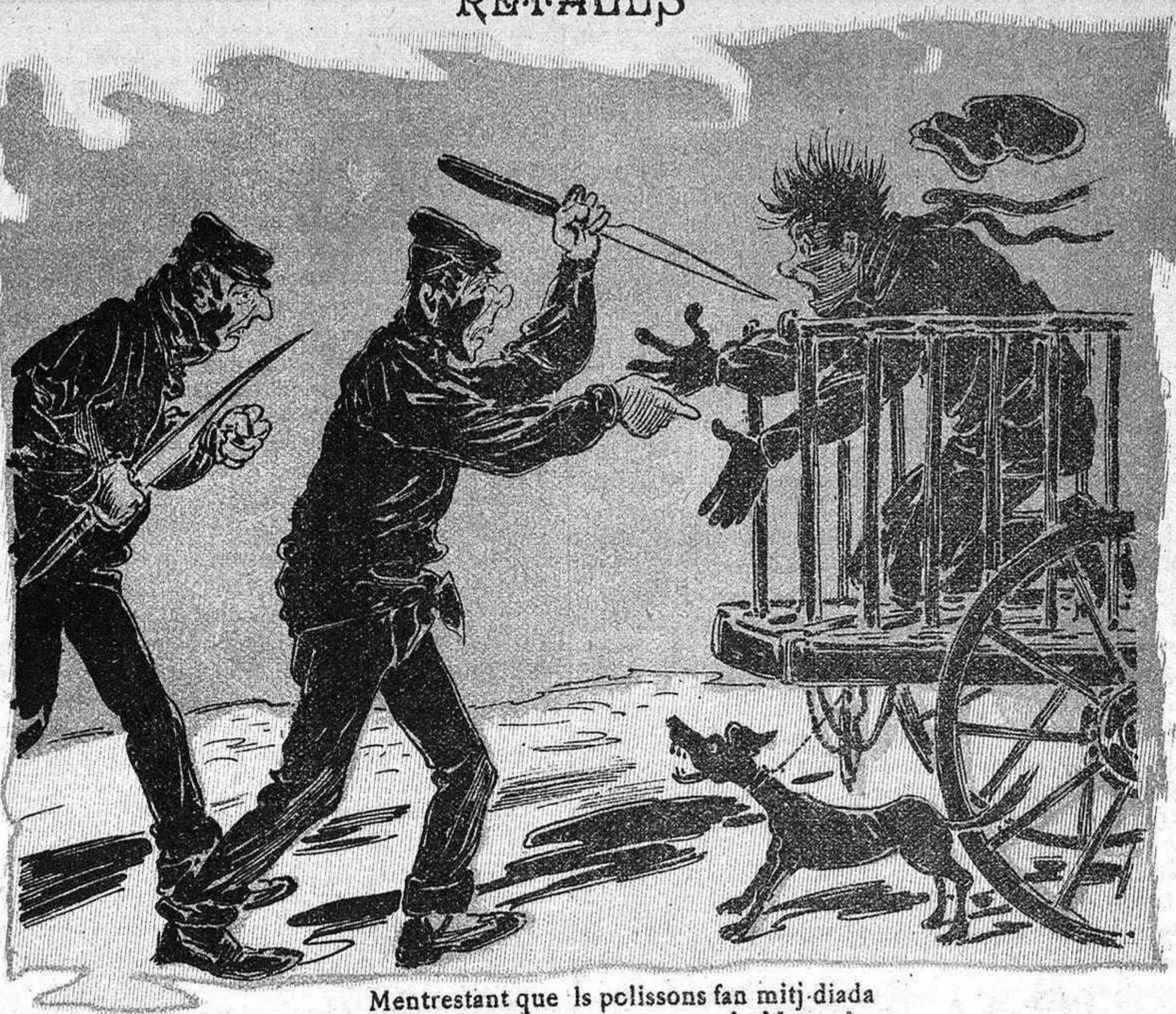
Es l' únich desahogo que 'ns podém permetre.

¿S' han enterat del projecte de lley de incompatibilitats? En ell se diu que als catedrátichs y alts empleats se 'ls considerarà cessants 'l dia en que se 'ls proclamí representants del país en Corts.

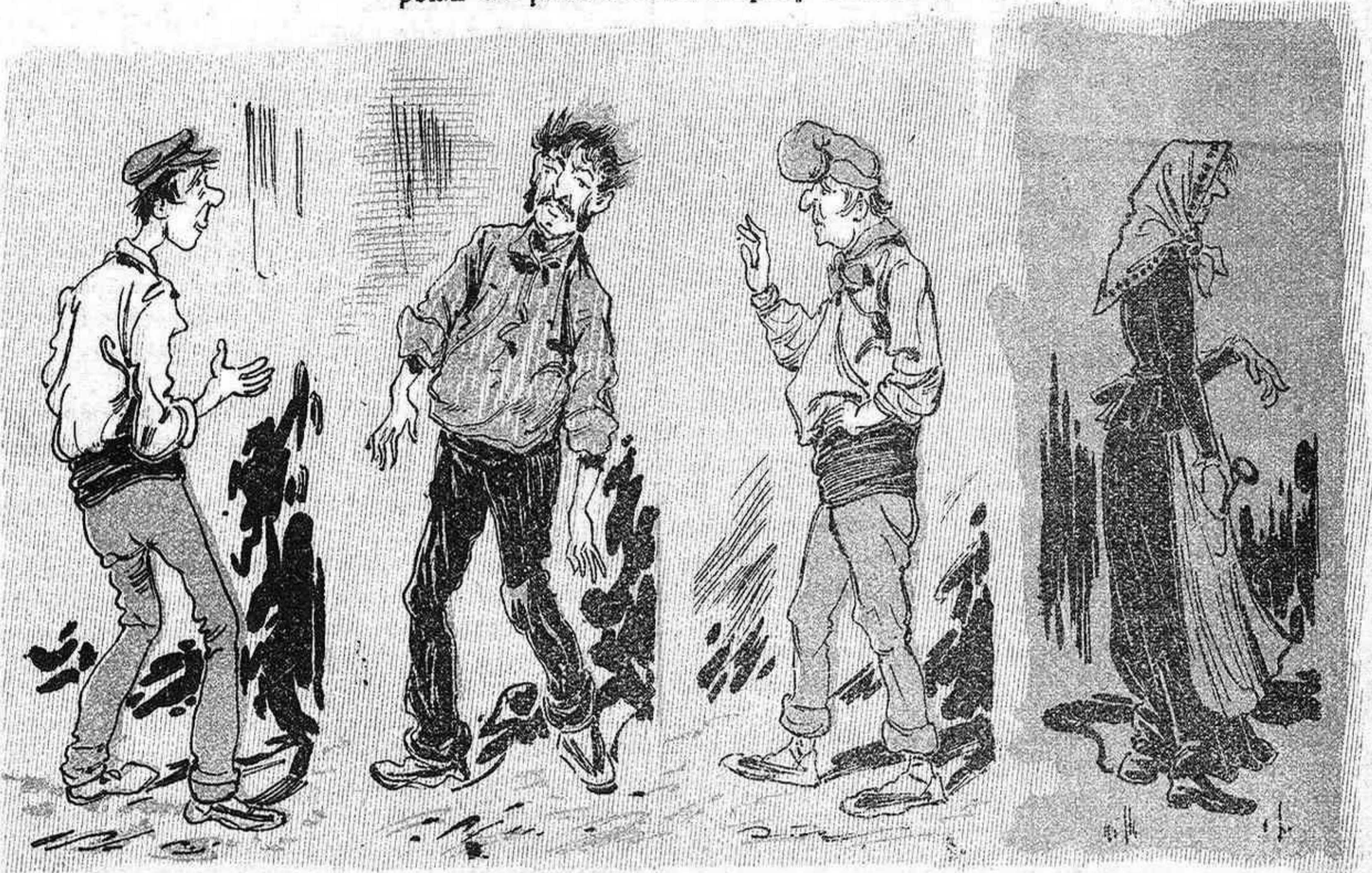
En cambi 'ls quefes del exércit ó de l' armada, quedarán en situació de retiro al ser proclamats, poguent, no obstant reanudar sa carrera quan terminin las circumstancias que 'ls feyan incompatibles.

No estaria de mes, que fos també incompatibilitat lo titularse regenerador á lo Silvela.

LA TOMASA
REBALLS

Mentrestant que ls polissons fan mitj-diada
pelan als pobres carreters prop de Moncada.

Pescador de relotjes.

Pescador de monas.

Pescador de sardina.

Pescadora de llús.

TEATROS

PRINCIPAL

La artista francesa Mme. Rejane ab la serie de quatre funcions que 'ns ha donat, no ha justificat la fama de que vingué precedida, puig á escepció del *Sapho* obra que executa ab una maestria assombrosa, en las demás li hem observat, si bé ser artista notable, no una celebritat com se 'ns había ponderat.

Volém creurer que á haver fet una série llarga de funcions hauria acabat ab un resultat desastrós.

En *Mme. Sans Gené* que coneixiam en espanyol per haber-nosla dada á coneixe la Sra. Tubau ab sa companyia, estigué nostre públich molt reservat ó millor dit fret, per haver comprés que la artista francesa ab tot y sa fama estava un bon xich sota 'l nivell de la espanyola.

Igual resultat hi hagué en la obra *Zazá* que coneixiam per la Sra. Mariani, puig Mme. Rejane á escepció de la escena final de la obra, no estigué á mes altura que la artista italiana avants esmentada y aixó que aquesta vingué sense los dictats de celebritat y eminenca.

Aquellas escenas de conjunt que tant admirarem en la direcció del Sr. Paladini, are no las sapiguérem veurer, per lo que lo primer acte, resultá completament descolorit.

Dels días 1 al 3 del próxim Decembre ó siga de demá di-vendres al próxim diumenje, está anunciada la célebre Sarah Bernhardt ab las sevas peculiars obras *Frou-Frou*, *Adriane Lecouvreur*, *La dame aux camelias* y *La Tosca*, obras en las que ja es sabut ha lograt sa innegable y justa fama.

La circumstancia de que los preus son mes económichs que los que había fixat Mme. Réjane, y á que sa fama no es, era discutirse sino que está perfectament cimentada, fá que esperém veurer plens fenomenals en totas las funcions que dongui la sens rival artista francesa.

LICEO

La representació de la ópera *Mignon* doná motiu á que la Sra. Storchio probés una vegada messas envejables qualitats de artista notable que posseheix, puig en escena capital de la protagonista ó siga la del segon acte s' hi distingí en grau superlatiu, per lo que sigué objecte de una ovació, hasta que 's veje obligada á *bis-sejarla*.

De la part de Filina, n' estava encarregada la triple francesa Mlle. Leclerc, que á causa de no possehir ab soltura l' idioma italiá, en las primeras representacions de la ópera, estigué un xich desigual.

En la que 's doná lo diumenje passat, cantá dita artista sa *particella* en son idioma natiu y sorti suma y ent airosa de son comés, per lo que se sentí mes aplaudida que en las representacions anteriors.

Del tenor Sr. Engel, artista á qui en sa juventut tan habiam admirat, hem de fer justicia reconeixent que los anys en ell li han fet una mala passada y que apenas *es nada de lo que fué*.

Molt bé lo mestre Marty en la concertació y direcció de la orquesta, per lo que la famosa sinfonia sigué coronada ab un calurós aplauso.

Pera avuy está anunciada la ópera *Mefistofele* per lo *ter-cetto* Storchio, Bonci y Navarrini.

N' hi haurá pera escalfarse las mans.

ROMEA

Com siga que avuy resultaria un xich fora de temps si 'ns exteniam al parlar de *La Resclosa* de l' Iglesias, condensarém la nostra impressió en pocas paraulas.

La Resclosa es sens dupte, la millor obra fins avuy coneguda del infatigable autor y un modelo de expressió suggestiva y d' una forsa dramática insuperable. L' acte primer, qu' es de tota manera superior als altres dos, es de lo mes hermós y fundament sensacional que s' hagi manifestat fins al present desde las taulas del teatro catalá, casi sempre enfarfegadas ab els convencionalismes d' un art enmatllevat, anémich y carregat de nafras, perillosas ab lo séu contagi, per la salut y fins per la vida que li fou transmesa com herencia gloriosa pe l' inolvidablè fundador y pare de la nostra escena catalana.

El drama de l' Iglesias es una esperansa qu' ens reconforta l' ánima deixantnos entreveure el camí de la regeneració del Teatro Regional. *La Resclosa* es un devasall de sentiment, l' acció es altament interessant y els personatjes dibuixats ab una fermesa y un vigor extraordinaris. En quant á la forma, pot asegurarse que l' Iglesias, ab aquesta volada s' aixeca fins al nivell dels bons prosistas y arriba fins molt aprop dels que senten y saben fer sentir la vritat artística sense *trampas* ni artificis. Creyém sincerament que l' éxit merescut del últim drama, ha de comunicarli al séu autor novas energias y ha de portarli el convenciment de que, com mes s' aparti d' aquellas *cébrs noruegos* y d' alguns *intelectuals grisos* que 'l rodejan y qu' ell no 'ls necessita per res mes relléu pendrá la propia personalitat y mes prompte podrá arribar al lloch que 's mereixen las sevas aptituts.

També s' han estrenat *El general Bum-Bum* obra arreglo del francés que lo seu constructor creyém haurá fet sense pretensions y solament pera distreurer el públich, haventho lograt y *Los raigs Y idili* del conegut escriptor y autor dramátich Sr. Llanas que obtingué satisfactori éxit per las agudesas y escenas cómicas que en la mateixa hi han.

Están en estudi *Los minayres* drama del reputat autor Sr. Rovira y Serra, y també *Perdiu per garsa* y *La Celestina* de dos coneguts autors.

Mes varietat es impossible.

NOVETATS

Justíssima es la fama alcansada per la obra *Cyrano de Bergerac*, puig reuneix en grau superlatiu tots 'ls requisits indispensables á sa qualitat de teatral, tant per sa trama (verdader enfilall de situacions interessants), com per sa consistencia (no decau ni un moment), com per son llenguatge (sempre elevat y poétich), com per son fi (ja qu' es un verdader tractat de filosofia moral). Es una obra clássica.

Més teatral no pot esser y més romántica tampoch: precisament aquesta última condició es potser la clau de son éxit grandió.

L' argument de *Cyrano* es una joia, un modelo de concepció propia del geni.

Lo protagonista ofega la importancia relativa dels demás personatjes; es una figura gegantesca que deixa petits á tots sos companys, sense que aixó vulga dir que cada tipo no es creat de má mestra, desde 'ls mes secundaris als més insignificants.

Lo primer actor senyor González ha fet un estudi tan acabat del héroe histórich-novelesch, que, desempenyantlo s' ha posat á la ratlla de las verdaderas notabilitats.

Rozana está encarnat en la senyoreta Olona d' una manera acabada; y tota la companyia treballa sb un zel com pocas vegadas 's nota. D' aquí que la obra surti tant arrodonida.

La mise en escena molt cuydada; y l' decorat y vestuari magnífchs.

Donchs, á pesar del éxit y de la valúa de *Cyrano de Bergerac*: ¿com s' explica la escassa concurrencia que va al teatro del senyó Eliás? Es un geroglífich que no 'ns veyém ab cor de desxifrarlo.

Fils traductors senyors Via, Tintorer y Marti mereixerian un diploma de *honor al mérit* extés per l' autor l' eminent Rostand.

GRAN-VIA

Acertada estigué la Empresa ab l' ajust de la tiple senyoreta Conxa Martinez, ja que ab son ingrés en la companyia s' ha pogut donar un repertori sumament extens.

Además de las ja imprescindibles en dita artista y que com es sabut no hi té rival ó sigan *Chateau Margaux* y *Caramelo* s' ha representat *El santo de la Isidra* que tan en conjunt com en detal ha obtingut un desempenyo acabadissim.

A causa d' haver rescindit la contracta la característica Sra. Miquel, s' ha firmat l' ajust ab la Sra. Antonia Garcia coneguda ventatjosament per nostre públich y que ab justicia gosa la fama de ser la primera en son género.

Entre las obras novas que hi ha en preparació hi figura *El traje de luces* dels jermans Quintero y mtres. Caballero y Hermoso estrenada aquestos dias en lo teatro de la Sarsuela de la Cort, segons hem llegit, ab éxit extraordinari.

TIVOLI (Circo Eqüestre)

En cada representació es mes admirada la Condesa de X qui, ab sos lleons amaestrats demostrá sa pericia.

Desde avuy la companyia tindrà un refors sumament important, ja que á ella s' hi haurá agregat la de la Sra. Ramirez de Alegria que actuava á Saragossa.

Sabém que s' están fent obras de importancia pera la presentació de una pantomima aquática, la que será presentada ab grandiosa propietat, lo que farà que cridi altamente l' atenció.

CIRCO ESPANYOL

Ha sigut tan extraordinari l' éxit que en aquet teatro ha tingut lo drama del Sr. Fola *El cacique* que la Empresa ab molta satisfacció seva s' ha vist obligada á donarlo tot los dias á fi de co- plaurer á la numerosa concurrencia que hi asisteix.

Pera auy está anunciat lo benefici del primer actor Sr. Bozzo ab lo melo-drama *Los pobres de Madrid*. Celebrarém tingui un plé.

UN CÓMICH RETIRAT

Telegramas

¡Del nostre servey... obligatori

GABIA NACIONAL, á l' hora de teixir y desteixir; ¡Quina feyna tan entretinguda la d' aquesta casa! Tan aviat deixém als coloms en llibertat, com torném á engabiarlos. ¡Qui ho entén, qui no ho entén!

In conseqüencia.

RE-FORMA de Barcelona, després d' haver adquirit un plano de 300,000 pessetas. Al últim havém convingut en que la grrran reforma d' aquesta ciutat quedi reduhida á reformeta, obrint sols las tres gran vias. No obstant, tenim en estudi la reforma de las *vías urinarias*.

Varios fomentistas.

LLAPISSADA, á l' hora del tatxonasso: Diuhen que l' altre dia foren detinguts varios *malitars* que en una casa de la Riera Alta se dedicavan á *estirar l' orella d' en Jordi*. Tinguessin, com jo, una feyna terrible fent corre 'l llapis, no 'ls quedaria temps de dedicarse á diversións tan ignocents.

UNGLA-TERRA, á l' hora de rebre.—Segons pot deduhirse d' una circular qu' ac'bém de remetre á las potencias, y á pesar de que lord Salisburro considerava *rebeldes* als boers, nosaltres los hem concedit la beligerancia. Los boers, per sa part, nos han concedit alguns carregaments de castanyas y 'ns en han promés d' altres.

Albí-bó.

PRESIDENCI, á l' hora de las gatadas: Si han vist Lo Castell dels tres dragons; ja s' haurán enterat de que no es lo mateix rebre plantofadas com á fill que com á guerrero. Inspirantme en aquesta gatada, no vaig trobar inconvenient en que 'l comte del Punyalvert en lo Senat *retallés* á n' en Blasco Banyas, ciudadá no á n' en Blasco Banyas, diputat.

Gil Pela.

CONGRE-ES, á l' hora de cantar las vritats: ¿Que 'n treyém de passar tantas y tantas horas discutint, si no fém una sola rebaixa? La comedia ja 's fá pesadissima y prompte 'l país nos dirá que li torném lo ral, que no vol mes comedia.

Canaletas.

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos á dugas tintas, ab l' alegoría de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramón, 6 -- BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demás punts de venta se 'ls farà lo desquiento acostumat.

— de Ramón Estany —

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

«Pasò la tormenta,
renace la calma.. »
ja puch deixar lliure
aquesta gabiada.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Empleo.
- 1 6 7 8 5 2 9 7—Ofici.
- 6 7 4 6 7 4 7—Poble catalá.
- 6 7 4 4 1 9—Prenda de vestir.
- 7 4 9 1 2—Poble catalá.
- 2 7 8 2— » »
- 2 7 2— » »
- 4 1—Nota musical.
- 6—Consonant.
- 2 5—Nota musical.
- 8 7 2—Part de la persona.
- 4 5 9 7—Nom de dona.
- 9 5 7 8 7—Poble catalá.
- 9 4 1 8 9 7—Número.
- 6 7 4 4 5 8 7—Eyna de fuster.
- 3 4 5 2 9 5 9 7—Nom de dona.
- 3 7 4 4 1 9 1 4 7—Cami real.
- 6 7 4 1 6 4 5 7—Establiment.
- 2 7 4 4 7 2 7—Poble catalá.
- 2 7 6 4 5 7— » »
- 3 7 8 1 7— » »
- 9 7 8 7—Nom de dona.
- 2 1 9—Número.
- 3 7—Animal.
- 8—Consonant.

- 9 1— »
- 9 5 7—Parentiu.
- 3 7 4 7—Part del cap.
- 3 5 4 1 2—Carrer de Barna.
- 6 1 4 8 7 9—Nom d' home.
- 3 7 6 4 1 4 7—Poble catalá.
- 3 7 9 7 5 6 8 7—Nom de dona.
- 6 7 4 4 1 9 5 8 7—Prenda de vestir.
- 3 7 8 9 1 7 2—Carrer de Barna.
- 9 7 4 9 7 8 7—Vehicul.
- 3 7 8 7 4 6—Animal.
- 7 8 5 9 7—Nom de dona. (d.)
- 4 7 9 7—Animal.
- 2 5 2—Número.
- 3 1—Consonant.
- 4— »
- 7 2—En las cartas.
- 5 4 7—Pecat capital.
- 3 7 8 7—Mida en desús.
- 9 1 4 4 7—Part del mon.
- 4 7 9 1 4 7—Parany.
- 3 7 4 4 1 4 7—Los metjes.
- 3 7 4 4 1 9 7 2—Carrer de Barna.
- 3 7 8 7 2 9 4 7 2—Propi per transport

DOS DE CAL TRIAS.

TARJETA.

LOLA MACA
SANS

Formar ab aquesta direció degudament combinada lo titul de una pesa catalana.

Sisket D. Paila.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 586

- Logogrifo numérich.—Cambrils.
- Tarjeta.—Per massa bó.
- Anagrama.—Boira—Boria.
- Trenca-caps.—Castellot, [Sas, La Sec, Serdanya, Mora, A,